

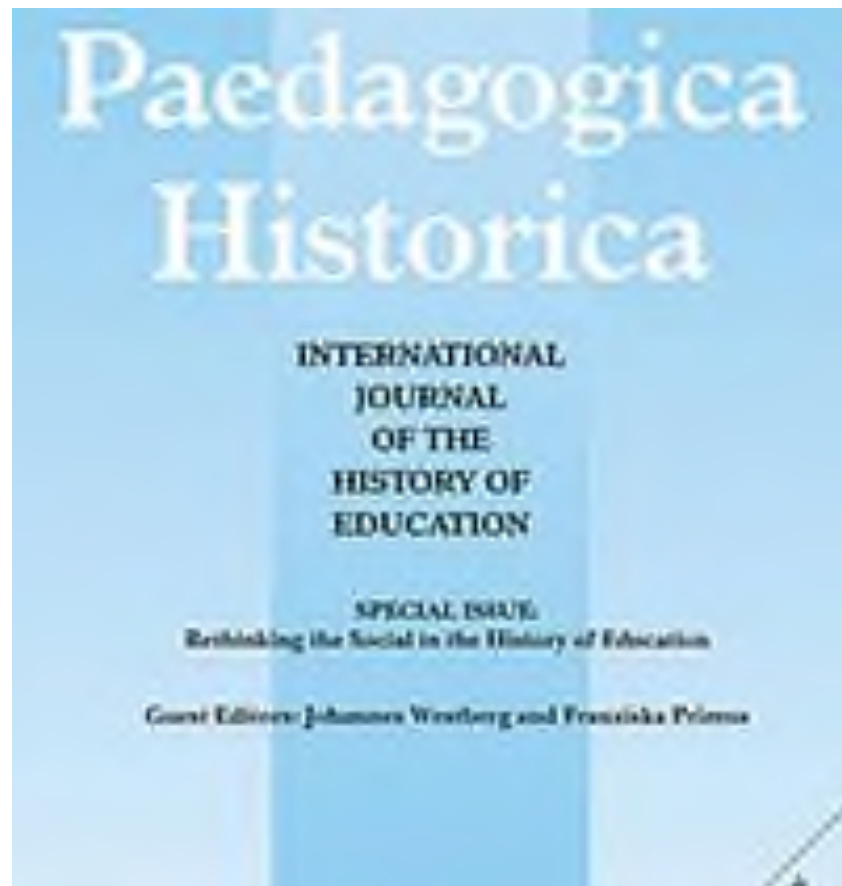
Педагогиня в закладах освіти України кінця ХІХ – початку ХХ ст.: погляд відомчих начальників

Доповідач: Драч Оксана Олександрівна,
д.і.н., професор кафедри всесвітньої історії

Новаційні підходи визначив Й. Вестберг, професор теорії та історії освіти, завідувач кафедри базової педагогіки Гронінгенського ун-ту (Нідерланди).

У спільній праці
**«Переосмислення історії
освіти: міркування щодо нової
соціальної історії освіти»**
окреслив сучасні завдання і
методологію історико-освітніх
студій.

Westberg, J., & Primus, F. (2023). Rethinking the history of education: considerations for a new social history of education. ***Paedagogica Historica***, 59(1).

<https://doi.org/10.1080/00309230.2022.2161321>

Актуальні підходи історико-освітніх студій:

Переосмислення соціального

Важливість міждисциплінарності

Значущість контекстуалізації

«Знання через документи»

Дискурсивно-історичний підхід

Розуміння історичних акторів

Чинники, що визначали образ педагогині України кінця XIX – початку XX ст.

Відомча належність закладу/посадовця

Міністерство народної освіти

Духовне відомство (Св.Синод)

Міністерство внутрішніх справ

Суспільна атмосфера доби

Виклики політизації

суб'єктивізм чиновників

конкуренція
працевлаштування

Соціально-демографічні х-ки працівниці

вік, шлюбність
(моральність)

соц.походження
(рівень культурності)

матеріальне становище

Динаміка службовців жіночих (про)гімназій: Київський навчальний округ початок XX ст.

1905 рік

• 1072 особи

1915 рік

• 2636 осіб

За 10 років

• Зростання в 2,4 разу

Штатні посади педагогинь у жіночих (про)гімназіях

Адміністрація:

- попечительки закладу
- начальниці закладу
- головні доглядачки

Навчальний персонал

- вчительки навчальних дисциплін;
- викладачки мистецтв (малювання, музики, співу, рукоділля)

Виховний персонал

- класні доглядачки

*Зовнішній вигляд
педагогині початку ХХ
ст.*

*Учителька
Людмила Сідлецька*

Фото з фондів Педагогічного
музею України.

Джерельна база історії освіти модерної доби

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ

Документація органів влади

Матеріали діловодства

Періодична преса

Матеріали з'їздів педагогів

Спеціальна/художня література

Джерела особистого походження

Візуальні джерела

Візія директорів народних училищ Київського навчального округу щодо педагогинь

Підтримували допущення до викладання в міських училищах

- працьовитість і любов до педагогічної діяльності
- ґрунтовність освіти
- виховний потенціал і загальнокультурні компетенції

Побоювання «небажаних явищ у шкільній дисципліні»

- Молодість педагогинь (оптимально 25 років)
- Фахова вправність (вища педагогічна освіта або досвід викладання в 2-х класних училищах)

Педагогиня у візії начальника відомства політичного розшуку

Вік кандидатки – 24 роки

Здобула освіту в Білоцерківській жіночій
гімназії (срібна медаль)

Зім літ займалася музикою

«Квельми вихована і доброго батька донька»

особа високої доброзвичайності, благонадійної
свідомості і серйозного характеру з
представницьким зовнішнім виглядом

Типи гімназисток очима сучасників

[Палітурка; Ноти] Гімназистка. Вальс для фортепіано / В. Прісовського. Київ, б.д.

Фото з відкритих Інтернет-джерел

Карикатури Кадуліна

15.05.2

Дякую за увагу!